

Zakovitosti zaznavanja

• Lik in podlaga:

-Lik: -nekaj novitega in celovitega, pogosto se zdi plastičen, njegova lega je natančno določena, ima rob, je vedno v središču pozornosti.

-Podlaga: -nekaj nejasnega in nedoločenega, leži »razblinjena« za likom

• Načela razvrščanja dražljajev v celoto:

-Naši možgani dražljaje, ki sestavljajo lik, še nadalje organizirajo – razvrstijo jih v različne celote. Ta organizacija poteka na podlagi mnogih načel, ki so splošna. Na razvrščanje dražljajev vplivajo tudi izkušnje.

• Zakovitosti stalnosti zaznave:

-kljub temu, da se dražljaje, ki so temelj našega zaznavanja, neprestano spreminjajo, pa naše zaznave ostajajo iste, dokler spremembe dražljajev ne postanejo dovolj velike in izrazite.

Načela razvrščanja dražljajev v celoto:

•

Načelo podobnosti:

Podobne dražljaje združujemo v celoto

iii

Načelo bližine dražljajev, ki so blizu drug drugemu, združujemo v celoto

•

Načelo zaprtosti – dražljaje združujemo tako, da je lik videti zaprt in popoln

iii

Načelo dobre smeri - združujemo dražljaje, ki nadaljuje začetno smer

Zmotne zaznave:

Zmotne zaznave so zaznave, ki ne ustrezajo realnosti in si jih napačno razlagamo.

Iluzije:

Iluzije=zmotne ali popačene zaznave, ki nastanejo zaradi napačne razlage nekih resničnih dražljajev

Iluzije apercepcije:

-izzovejo jih naša čustva, želje, pričakovanje (zato **niso** splošne)

Čutne prevare:

-izzovejo jih določena razporeditev dražljajev (zato **so** splošne), k čutnim prevaram spadajo tudi t.i. geometrične iluzije

Halucinacije:

Halucinacije=zmotne zaznave, ki se pojavijo brez prisotnosti nekega resničnega dražljaja

Izzovejo jih različni dejavniki:

-duševne motnje

-»nenormalni« procesi v organizmu (močno čustvo, izčrpanost, bolezen, vpliv mamila)

Dražljaji, ki jih občutimo

V vsakem trenutku na naša čutila deluje ogromno dražljajev. O tem, kako dražljaje pretvorimo v občutke odločajo 4 dejavniki:

-obseg zaznavanja

-intenzivnost dražljaja

-zaznavna prilagoditev

-pozornost

Obseg zaznavanja se nanaša na dejstvo, da so naši čutni organi občutljivi na omejen obseg dražljajev (valovanje svetlobe med 400 in 800 nm).

Psihofiziki so preučevali odnos med intenzivnostjo dražljajev in občutkov. Ugotovili so, da obstajajo tri vrste čutnih pragov:

-ABSOLUTNI prag je najmanjša intenzivnost dražljaja, ki je potrebna, za nastanek občutka

-DIFERENCIALNI prag je najmanjša razlika med dvema dražljajema, ki je potrebna, da to razliko občutimo

-TERMINALNI prag je meja od katere se občutek ne spreminja, čeprav višamo intenziteto dražljaja

Zaznavna prilagoditev pomeni zmanjšano občutljivost na dražljaje, ki so dalje časa prisotni v okolju. Edino pri vidnem zaznavanju ločimo zmanjšanje občutljivosti (prilagoditev na svetlobo) in povečanje občutljivosti (prilagoditev na temo).

Pozornost je usmerjenost posameznika na omejen obseg dražljajev iz okolja. Dražljajev na katere nismo pozorni ne pretvorimo v občutek in zaznavo. Na pozornost vplivajo notranji dejavniki (cilji, pričakovanje čustva) in zunanji dejavniki (intenzivnost, trajanje, njihovo gibanje in spreminjanje).